

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 24.6.2013
COM(2013) 442 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

за изпълнението на инициативата за суровините

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

за изпълнението на инициативата за суровините

1. КОНТЕКСТ

В съобщението на Комисията от 4 ноември 2008 г. „Инициатива за суровините — посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ (COM(2008)0699) и в съобщението от 2 февруари 2011 г. „Посрещане на предизвикателствата, свързани със стоковите пазари и суровините“ (COM(2011)0025, наричано по-долу съобщението от 2011 г.) Комисията отчита, че гарантирането на надежден и неизкривен достъп до суровини е важен фактор за конкурентоспособността на ЕС. Със съобщенията беше започната и съответно засилена инициативата за суровините (ИС), която представлява една интегрирана стратегия, целяща да се отговори на различни предизвикателства, свързани с достъпа до неенергийни и неселскостопански суровини. Инициативата за суровините се основава на три стълба: 1) гарантиране на достъп до суровини в трети държави при еднакви условия; 2) насърчаване на устойчивото снабдяване със суровини от европейски източници; както и 3) повишаване на ресурсната ефективност и рециклирането.

Съветът подкрепи засилената инициатива за суровините в своите заключения относно посрещането на предизвикателствата, свързани със стоковите пазари и суровините от 10 март 2011 г.

Европейският парламент също подкрепи стратегията в своята резолюция от 13 септември 2011 г. В доклада относно ефективната стратегия за суровините в Европа (2011/2056(INI)) Европейският парламент поиска да бъде редовно информиран за развитието на неенергийните суровини в рамките на ИС и за изпълнението на целите на тази инициатива с годишен доклад за напредъка, който да е съсредоточен също така върху последователното провеждане на политиката по отношение на търговията, развитието и политиките в областта на екологията и социалните въздействия, както и върху данните за суровините от изключителна важност (СИВ).

На 7 декември 2011 г. Комисията прие своята обща позиция по тази резолюция.

В съответствие с горното настоящият доклад цели да представи сегашното актуалното състояние на изпълнението на инициативата за суровините и да направи обзор на текущите инициативи, като същевременно подчертава общия интерес на ЕС и на трети държави, които са богати на суровини, да работят в партньорство.

2. СУРОВИНИ ОТ ИЗКЛЮЧИТЕЛНА ВАЖНОСТ

През юни 2010 г. Комисията публикува експертен доклад, в който беше установена методика за определяне на суровини, за които се счита, че са от изключителна важност за ЕС. Оценката беше базирана на количествена методика, използваща критерии за икономическа значимост, риск за снабдяването и национален екологичен риск. Рискът за снабдяването включва

компоненти като политическа и икономическа стабилност, ниво на концентрация на добива, потенциал за заместване и процент на рециклирането. Въз основа на тази методика бяха оценени четиридесет и един материала. Докладът представи списък с четиринадесет суровини от изключителна важност: антимон, берилий, кобалт, флуорит, галий, германий, графит, индий, магнезий, ниобий, метали от групата на платината, редкоземни елементи, тантал и волфрам.

Списъкът на суровините от изключителна важност успешно послужи като инструмент за привличане на вниманието на лицата, отговорни за изработването на политиките, за насърчаване на координацията на националните политики в областта на снабдяването с полезни изкопаеми и материали от изключителна важност, за възразяване срещу нарушаващите търговията мерки по отношение на суровините от изключителна важност, за анализиране на функционирането на пазарите, за насърчаване на научните изследвания (проучване, заместване, рециклиране), както и за насърчаване на достъпа до залежи в ЕС, за решаване на проблемите, свързани с незаконния износ на излезли от употреба продукти, съдържащи материали от изключителна важност, както и за предприемането на мерки във връзка с определени материали.

В съобщението си от 2011 г. Комисията официално прие този списък и предложи да следи въпросите със суровините от изключителна важност, за да бъдат определяни приоритетни действия, те да бъдат проучвани заедно с държавите членки и заинтересованите страни и редовно да бъде актуализиран списъкът на суровините от изключителна важност най-малко на всеки 3 години.

С оглед преразглеждане на списъка на суровините от изключителна важност през първата половина на 2014 г. и вземане предвид на информацията и препоръките от публичната консултация и доклада на Европейския парламент службите на Комисията възложиха провеждането на проучване. Целта на проучването ще бъде да се съберат данни относно горепосочените материали, които са нужни за определяне на тяхното изключително важно значение; да се съберат данни и да се анализира веригата на снабдяването (взаимодействие и свързани рискове) и да се определят потенциалните трудности, като се обърне специално внимание на специфичната ситуация със страничните продукти; да се разработят сценарии за предлагането и търсенето; да се проучи потенциалът за подобряване на добре функциониращата методика, без тя да се „изменя“, и да се съберат свързаните с това данни; да се проучи прилагането на методиката спрямо дървения материал и естествения каучук; както и да се изчисли и определи списъкът на суровините от изключителна важност и да се формулират препоръки.

В рамките на настоящия преглед следва да бъдат разгледани следните суровини: настоящият списък от 14 суровини от изключителна важност; избрани „суровини от почти изключителна важност“ като рений и телур, определени по време на първоначалния преглед; избрани допълнителни материали като хафний, селен и калай (в съответствие с новите източници, като

например доклада на Съвместния изследователски център от 2011 г.¹ „Метали от изключителна важност в стратегическите технологии в областта на енергетиката“), дървен материал и естествен каучук, добавени в обхвата на ИС със съобщението на Комисията от 2011 г.

Процесът ще бъде следен от специална ръководна група по суровините от изключителна важност. Членовете на групата са избрани измежду състава на Групата по доставките на суровини към Комисията по повод на първата оценка на суровините от изключителна важност през 2010 г.

Комисията планира да представи на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прегледа на списъка на суровините от изключителна важност до края на 2013 г.

3. ЗАПАСЯВАНЕ

В съобщението си от 2011 г. Комисията обяви, че е „готова също да разгледа заедно с държавите членки и промишлеността добавената стойност и осъществимостта на една евентуална програма за запасяване със суровини“.

За целите на разглеждането на възможността за запасяване службите на Комисията възложиха извършването на проучване, за да се направи предварителна оценка, в рамките на което бяха анализирани различни политики и практики за запасяване, включително програмата на ЕС за запасяване с нефт, бяха разгледани настоящите схеми за запасяване със суровини, които се използват в световен мащаб, и бяха изследвани потенциалните разходи и ползи от една програма за запасяване със суровини от изключителна важност. Като допустим вариант в независимото проучване беше разгледана възможността за организиране на доброволна схема за запасяване от страна на промишлеността с публично финансово подпомагане. В него се признава също така, че запасяването може да реши само краткосрочни проблеми, докато дългосрочният недостиг на суровини изисква структурни решения по отношение на снабдяването (заместване, рециклиране, местен добив). Запасяването също така е инструмент, който не е достатъчно гъвкав, тъй като обемите не могат да бъдат коригирани бързо, а разходите по реализацията му са значителни. Освен това запасяването би изисквало отлично познаване на веригите на стойността и приложенията на всяка една суровина, както и на преработвателните съоръжения (ако тези съоръжения не са осигурени, няма особен смисъл от запасяването). Мненията на заинтересованите страни по отношение на запасяването също значително се различават. Резултатите от проучването бяха обсъдени с Групата по доставките на суровини към Комисията през ноември 2012 г., като реакциите по потенциалната програма за запасяване бяха отрицателни. Нито една държава членка не би подкрепила схема за запасяване като вариант на политиката.

Комисията ще продължи да следи този въпрос.

¹

„Метали от изключителна важност в стратегическите технологии в областта на енергетиката: оценка на редките метали като тясно място във веригата на снабдяването на нисковъглеродните технологии в енергетиката“ (Critical Metals in Strategic Energy Technologies: Assessing Rare Metals as Supply-Chain Bottlenecks in Low-Carbon Energy Technologies), R.L.Moss, E.Tzimas, H.Kara, P.Willis and J.Kooroshy, Европейска комисия, Съвместен изследователски център, Институт за енергетика и транспорт, 2011 г.

4. ЕВРОПЕЙСКО ПАРТНЬОРСТВО ЗА ИНОВАЦИИ В ОБЛАСТТА НА СУРОВИНИТЕ

Иновациите, свързани със суровините, могат да бъдат важен фактор за напредък в рамките на всеки един от трите стълба на стратегията за суровините и следва да се прилагат по цялата верига на създаване на стойност. В рамките на водещата инициатива „Съюз за иновации“ от стратегията „Европа 2020“ Комисията стартира различни партньорства, които обхващат разнообразни предизвикателства от значение за нашите общества. В съобщението от 2011 г. Комисията обяви своето намерение да прецени дали да започне партньорство за иновации, свързани със суровините, в рамките на водещата инициатива „Съюз за иновации“ от стратегията „Европа 2020“. В своята резолюция от 13 септември 2011 г. Европейският парламент призова Комисията да стартира европейско партньорство за иновации (ЕПИ) в областта на суровините.

Поради това на 29 февруари 2012 г. Комисията прие съобщение, с което предложи ЕПИ в областта на суровините² (по-долу „съобщението относно ЕПИ“).

Съветът по конкурентоспособност одобри това предложение на 11 октомври 2012 г. в своите заключения и прикани Комисията да започне ЕПИ в областта на суровините, като разработи и до края на 2013 г. финализира стратегическия план за изпълнение.

Целта на ЕПИ ще бъде осигуряването на достатъчно гъвкавост и алтернативи при доставките за Европа на важни суровини, като същевременно ще се държи сметка за това колко важно е да бъде смекчено неблагоприятното въздействие върху околната среда на някои материали по време на техния жизнен цикъл. В рамките на ЕПИ ще бъдат разглеждани въпроси от всички етапи на веригата на създаване на стойност — от проучването и добива, през преработката, до възстановяването и рециклирането, както и иновации в областта на заместването. Една от неговите конкретни цели е реално да бъдат подпомогнати до десет иновативни пилотни дейности / демонстрационни съоръжения в различните сектори на веригата на създаване на стойност. ЕПИ не е инструмент за финансиране, той обединява различните участници, които да разработят подходящи технически и нетехнически решения за достигане на иновациите до пазара. Целта му ще бъде до 2020 г. Европа да заеме челна позиция в проучването, добива, преработката, рециклирането и заместването. ЕПИ ще обединява държавите членки и други заинтересовани страни. Комисията е предвидила пет работни пакета, които ще обхванат както технологични, така и нетехнологични работни области (напр. рамкови условия, стандартизация, знания и умения, обществени поръчки), и един работен пакет за международното сътрудничество.

До 2020 г. ЕПИ следва да постигне редица конкретни цели:

- организиране на до 10 на брой иновативни пилотни действия (например демонстрационни пилотни съоръжения) за проучване, добив, преработка, събиране и рециклиране,

² Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Обезпечаване на Европа със суровини в името на нейното бъдещо благоденствие. Предложение за европейско партньорство за иновации в областта на суровините“ (COM(2012) 82 final).

- намиране на заместители при най-малко три приложения на суровини от изключителна важност,
- създаване на мрежа от центрове за научни изследвания, образование и обучение по устойчиво управление на суровините,
- използване на стандартизирани инструменти на ЕС за проучване на ресурсите и залежите, а също и триизмерна геоложка карта,
- осигуряване на динамична система за моделиране на тенденциите: обвързване на търсенето и предлагането със залежите и с оценка на пълния жизнен цикъл,
- осигуряване на проактивна европейска стратегия на двустранно и многостранно равнище.

Що се отнася до структурата на управление, ръководната група на високо равнище се подпомага от своята „група на шерпите“ и с техническата помощ на оперативни групи ще започне да разработва стратегически план за изпълнение (СПИ) на партньорството. Целта ще бъде СПИ да бъде разработен до юли 2013 г., за да може изпълнението му да започне възможно най-скоро. През септември 2013 г. СПИ ще бъде последван от съобщение на Комисията, в което, *inter alia*, ще бъде представена подкрепата на Комисията за ЕПИ, напр. по отношение на приоритетите за финансиране на научни изследвания и иновации, нормативната уредба и рамката на политиката.

5. РАВНОПРАВНО И УСТОЙЧИВО СНАБДЯВАНЕ СЪС СУРОВИНИ ОТ СВЕТОВНИТЕ ПАЗАРИ (ПЪРВИ СЪЛЪБ)

5.1. Търговска стратегия на ЕС за суровините

В съобщението си от 2011 г. Комисията се ангажира да засили своята търговска стратегия за суровините в съответствие с целите за развитие и добро управление. Комисията счете, че тя следва:

- да продължава да развива двустранни тематични диалози за суровините с всички заинтересовани партньори, да разширява текущите дебати в рамките на двустранни и многостранни форуми (сред които напр. Г-20, Конференцията на ООН за търговия и развитие, СТО, ОИСР), да извършва допълнителни проучвания с цел по-добро опознаване на въздействието от ограниченията на износа върху пазарите за суровини, както и да поощрява диалога за използването им като инструмент на политиката,
- да интегрира въпросите, свързани със суровините, като ограниченията на износа и инвестиционните аспекти, в настоящите и бъдещите търговски преговори на ЕС в двустранни и многостранни рамки,
- да продължи да работи за създаването на механизъм за наблюдение на ограниченията на износа, които възпрепятстват устойчивото снабдяване със суровини, и да продължава да се бори с пречките, които смущават функционирането на пазарите на суровини или на пазарите надолу по веригата, като предпочитаният подход за това остава диалогът, но и да прибягва до процедурите за уреждане на спорове, когато това е оправдано,
- да окуражава участието на държави, които не са членове на ОИСР, но имат отношение по тези въпроси, в дейностите на тази организация, посветени на

суровините, и да продължава да анализира многостранните разпоредби, включително вземането под внимание на най-добрите практики,

- да използва инструментите на политиката в областта на конкуренцията, за да гарантира, че снабдяването със суровини не е възпрепятствано от антиконкурентни споразумения, сливания или едностранни действия от страна на участващите предприятия,
- да продължи с горепосочените дейности и да задълбочи анализа на приоритетите за суровините по отношение на трети държави чрез автономни мерки, двустранни и многостранни рамки и диалог и да продължи да провежда последователна търговска политика на ЕС във връзка с тези приоритети,
- свързаните с търговията ангажименти в ИС относно политиката в областта на суровините са изпълнени посредством включването в споразуменията на разпоредби за постигане на устойчиво снабдяване със суровини на многостранно и на двустранно равнище, включително преговори за присъединяване към СТО и споразумения за свободна търговия (ССТ). Други важни действия бяха съсредоточени върху дейностите по прилагане на разпоредбите на СТО, по-специално във връзка с успешните дейности по разрешаването в рамките на механизма на СТО на спора, свързан с ограниченията на износа, срещу китайските мерки в областта на суровините,
- предприети бяха ефективни действия, довели до включването на разпоредби в множество споразумения. Комисията сключи или одобри текста на разпоредби в области като износните мита в ССТ с Колумбия, Перу и Украйна и в споразумението за асоцииране с Централна Америка. В тези споразумения ЕС успя да постигне хоризонтална забрана на съществуващите и на бъдещите износни мита, като същевременно бяха предвидени определени преходни периоди или ограничени изключения. Понастоящем се провеждат двустранни преговори с редица търговски партньори, включително Канада, Индия, Малайзия, Меркосур и Сингапур. При някои преговори са внесени за обсъждане разпоредби за защита на инвестициите, което е от особено значение за добивната промишленост.

Освен това суровините бяха засегнати в търговски разпоредби в рамките на преговорите по споразуменията за партньорство и сътрудничество, сключени с Монголия през 2010 г. и започнати с Австралия, Казахстан и Русия.

В съответствие с целта от Споразумението от Котону за подкрепа на по-интензивната регионална интеграция, модернизиране на икономическите ни отношения и използване на търговията за стимулиране на икономическия растеж, както се припомня в наскоро приетото съобщение „Търговия, растеж и развитие. Адаптиране на търговската и инвестиционната политика към най-нуждаещите се страни“³, през 2002 г. ЕС започна преговори с африкански, карибски и тихоокеански държави за сключването на споразумения за икономическо партньорство. Преговорите, включително относно разпоредбите за суровините, продължават с всички региони, като надлежно се вземат предвид целите на партньорите в областта на развитието.

³

Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета и Европейския икономически и социален комитет „Търговия, растеж и развитие. Адаптиране на търговската и инвестиционната политика към най-нуждаещите се страни“, COM(2012) 22 final.

Що се отнася до преговорите в рамките на СТО, по-специално в контекста на преговорите за присъединяване на Русия към СТО (приключили в края на 2011 г.), освен поетите ангажименти по съществуващите износни мита като част от протокола за присъединяване, Комисията постигна допълнително споразумение да не се прилагат износни мита за голям брой суровини. Понастоящем се провеждат преговори с Казахстан за присъединяването му към СТО.

Успешно беше започнат и приключен случая в рамките на СТО за разрешаване на спора срещу ограничителните мерки върху износа, които Китай в нарушение на ангажиментите си към СТО прилагаше за девет суровини. През януари 2012 г. апелативният орган потвърди решението на комисията, разгледала случая, като даде ясно и окончателно тълкуване на ангажиментите на Китай към СТО. На 13 март 2012 г. ЕС оспори за втори път налаганите от Китай ограничения върху износа на суровини, включително на 17 редкоземни елемента, волфрам и молибден.

В рамките на международни форуми като Г20 и ОИСР бяха проведени редица дейности за привличане на заинтересованите страни, целящи да се насърчи глобалният диалог относно начините за постигане на рамка за гарантиране на устойчивото снабдяване със суровини.

Във втори доклад за дейността⁴ относно търговската политика на ЕС в областта на суровините от април 2012 г. е представена подробна информация за изпълнението на инициативата за суровините в областта на търговската политика.

Комисията ще продължи да наблюдава текущите и бъдещите преговори по ССТ и други двустранни рамки, за да се гарантира разглеждането и интегрирането, когато е целесъобразно, на въпроса за суровините.

5.2. Диалог и дипломация в сферата на суровините

В съобщението си от 2011 г. Комисията заяви, че ЕС ще води активна „дипломация в сферата на суровините“ с оглед гарантиране на достъпа до суровини, по-специално до суровините от изключителна важност в рамките на стратегически партньорства и политически диалози.

Целта на дипломацията в сферата на суровините е да бъдат създадени връзки с партньори в рамките на стратегически партньорства и диалози относно политиките с оглед обмен на информация и съвместна работа за решаване на проблемите на пазарите на суровини. Тази линия на поведение е следвана със Съединените щати, Япония, Русия, Аржентина, Бразилия, Колумбия, Мексико, Уругвай, Гренландия, Китай и държавите от Съюза за Средиземноморието, като в същото време се подготвят и други диалози.

5.2.1. Съединени щати

На 29 ноември 2011 г. Трансатлантическият икономически съвет (ТЕС) одобри работен план за суровините, който включва изготвянето на съвместен списък с данни и анализи за полезните изкопаеми, който да се поддържа от двете страни. В рамките на тази дейност двете страни бяха инструктирани да вземат предвид резултатите от текущите проучвания на Европейската комисия и на правителството на Съединените щати относно наличието на суровинни ресурси, търговските потоци и материалите от изключителна важност, както и други анализи на търсенето и предлагането, като

⁴ „Търговска политика на ЕС за суровините — втори доклад за дейността“, Европейска комисия, Генерална дирекция „Търговия“, май 2012 г.

например доклада до Европейската комисия, изготвен през 2010 г. от специалната експертна група⁵ относно суровините от изключителна важност и стратегията на Департамента по енергетика на САЩ относно материалите от изключителна важност. В областта на суровините ТЕС започна прилагането на План за действия за иновации⁶, който обхваща различни аспекти на политиката, включително търговия и заместване.

През септември 2012 г. в Брюксел се състоя експертна работна среща между ЕС и САЩ по въпросите на потоците и данните за полезните изкопаеми. На работната среща беше съпоставена наличната за двете администрации информация относно първичните и вторичните суровини, както и методиките за преразглеждане на списъка със суровини от изключителна важност и бяха обсъдени областите, в които информацията относно потоците на материалите е недостатъчна. Европейският съюз и Съединените щати допълнително ще проучат стъпките за изготвянето на съвместен списък с данни за суровините и други средства за споделяне на данни за суровините в контекста на настоящите политики на двете страни с оглед осигуряване на надеждни и разнообразни доставки на суровини.

Европейският съюз и Съединените щати се стремят да определят областите, в които може да бъде подобро рециклирането на използвани електронни изделия, по-специално когато това рециклиране може да реши проблемите с недостига на материали от изключителна важност и да намали въздействието върху околната среда, което електронните изделия имат през целия си жизнен цикъл. През октомври 2012 г. на конференцията „Най-добри практики в управлението и стопанисването на използвани електронни изделия“ във Вашингтон се събраха представители на правителството на САЩ и на Европейската комисия, както и на европейски и американски дружества и търговски асоциации, за да проучат нови възможности за трансатлантическо сътрудничество в областта на управлението на отпадъци от електронни изделия.

5.2.2. Япония

През октомври 2011 г. във Вашингтон и през март 2012 г. в Токио се проведеха два семинара, насочени към научните изследвания в областта на суровините, по-специално към въпросите на заместването. Следващата тристранна среща между ЕС, САЩ и Япония на правителствени представители, Европейската комисия и делегации от промишлеността ще се състои на 29—30 май 2013 г. в Брюксел. Тази година акцентът ще бъде върху разработването и прилагането на нови модели за ефективно управление на материали от изключителна важност.

5.2.3. Русия

Срещата на подгрупата за диалог в сферата на промишлената политика между руското правителство и Европейската комисия с делегации от промишлеността се състоя през октомври 2012 г. в Санкт Петербург. Комисията направи преглед на последните промени в политиката в областта на суровините, както и представи актуална информация за промишлената политика.

⁵ Доклад „Суровини от изключителна важност за ЕС“ на специалната работна група за определяне на суровините от изключителна важност, юли 2010 г.

⁶ Работен план за трансатлантическо партньорство за действие в областта на иновациите, Трансатлантически икономически съвет, 27 октомври 2009 г.

5.2.4. Латинска Америка

През 2011 г. заместник-председателят на Европейската комисия Антонио Таяни подписа писма за намерения за започване на двустранно сътрудничество в областта на суровините с Чили и Уругвай и издаде съвместно съобщение за медиите с Аржентина. През май 2012 г. бяха подписани писма за намерения също с Колумбия и Мексико.

През септември 2012 г. допълнително беше обсъдено изпълнението на Меморандума за разбирателство с Уругвай. Бяха определени местни звена за контакт. Двете страни се договориха да обменят най-добри практики и да разработят пътна карта за конкретни действия за засилване на взаимното сътрудничество, по-специално в области като геоложки познания, екологична икономика и енергийна ефективност, рециклиране, прозрачност, обучение, устойчивост, иновации и т.н. Уругвай получи покана да участва като наблюдател в Европейското партньорство за иновации.

5.2.5. Евросредиземноморски държави

През ноември 2012 г. бяха подписани меморандуми за разбирателство между Комисията и Мароко и Тунис. През октомври 2012 г. се проведе семинар за суровините в контекста на евросредиземноморското промишлено сътрудничество с участието на държави от Съюза за Средиземноморието.

5.2.6. Китай

С Китай Комисията поддържа два диалога във връзка със суровините — с Националната комисия за развитие и реформи (НКРР) чрез работна група по металите и с Министерството на промишлеността и информационните технологии (МПИТ). Вторият диалог се осъществява в рамките на работна група по суровините, сформирана през 2010 г.

Последната среща се проведе през март 2012 г. в Пекин, а следващата ще бъде през втората половина на 2013 г. в Брюксел. През втората половина на 2013 г. ще се проведе също така семинар по въпросите на рециклирането и учебно посещение в Европа за китайски експерти.

5.2.7. Гренландия

Като най-близкия богат на ресурси съсед на Европа Гренландия притежава значителни залежи на редкоземни елементи. През юни 2012 г. Комисията подписа писмо за намерения за сътрудничеството в областта на суровините с гренландското правителство. Гренландия и Европейският съюз се договориха да работят съвместно за установяването на официално сътрудничество в областта на суровините, с което да разширят настоящото добро сътрудничество в рамките на Споразумението между ЕС и Гренландия.

В писмото за намерения са предложени области на сътрудничество: геоложки познания, анализ на инфраструктурата и инвестиционните нужди във връзка с експлоатацията на полезни изкопаеми, изграждане на компетентност, екологични въпроси, свързани с минното дело и неговото социално въздействие.

В писмото се признава също така важноста на условията, осигуряващи лоялна конкуренция, и на пазарния достъп, за да може сътрудничеството да бъде от взаимна полза.

С оглед предприемането на действия в резултат на установения с това писмо диалог през септември 2012 г. беше проведен семинар с представители на европейската промишленост, както от средите на минното дело, така и от тези на крайните

потребители, за да бъдат обсъдени възможностите за сътрудничеството с Гренландия. В същия ден беше проведен и семинар с участието на Комисията и на правителството на Гренландия за разискване на бъдещето на този диалог и за договарянето на конкретни проекти.

6. ПОЛИТИКА ЗА РАЗВИТИЕ

Устойчивото минно дело може и трябва да допринася за устойчивото развитие. Политиката на ЕС за развитие също има важна роля в дипломатията в сферата на суровините, като изгражда решения, в които всички печелят, за развиващите се държави и ЕС в областта на суровините.

6.1. Съвместната стратегия Африка—ЕС и рамката на страните от АКТЕ

В контекста на стратегическото партньорство между Африка и ЕС и двете страни се съгласиха да засилят своето сътрудничество в областта на суровините. На срещата между колегиите на Европейската комисия (ЕК) и на Комисията на Африканския съюз (КАС) през юни 2010 г. бяха определени основните принципи за съвместна работа, които бяха одобрени на третата среща на високо равнище ЕС—Африка през ноември 2010 г. и включени в плана за действие за периода 2011—2013 г.

Двустранното сътрудничество между КАС и ЕК по въпросите за суровините и развитието се основава на инициативата на ЕС за суровините и на политиката на Африканския съюз за минното дело и полезните изкопаеми — „Визия за африканското минно дело“ от 2009 г.⁷ Сътрудничеството е съсредоточено върху три области: управление, инвестиции и инфраструктура и геоложки познания и умения. Комисията и държавите членки работят съвместно по тези въпроси. ЕС продължава да е отворен за искания от страна на африканските държави в рамките на програмите на политиката за развитие. На този етап не са получени конкретни искания по линия на регионалните или националните програми. Освен това Комисията възнамерява да насърчава сътрудничеството между ЕС и Африка в тази изключително важна област посредством новата общоафриканска програма по Инструмента за сътрудничество и развитие, предложен в рамките на новата многогодишна финансова рамка за периода 2014—2020 г.

Комисията признава изключително важната роля на доброто управление за устойчивото използване на природните ресурси като фактор за растежа в Африка и в този смисъл организира семинар за изграждане на капацитет на техническо равнище за данъчното облагане на минното дело, който се състоя в Адис Абеба през декември 2011 г. Заключениета от семинара бяха представени на срещата на министрите на минното дело от Африканския съюз през декември 2011 г. По споразумение с Африканския съюз през 2013 г. Комисията планира да организира второ издание на семинара за данъчното облагане на минното дело, ако от бюджета на Африканския съюз бъдат осигурени средства за това. На съвместната конференция беше установена също така необходимостта от осъществяването на проект за изграждане на капацитет в областта на договарянето.

На политическо равнище през януари 2012 г. в Брюксел се състоя конференция на високо равнище, посветена на партньорството ЕС—Африка в областта на суровините — „Превръщане на богатите ресурси от полезни изкопаеми в реално развитие за Африка“. Конференцията даде политическия импулс за изпълнението на плана за

⁷ Визия за африканското минно дело, Африкански съюз, февруари 2009 г.

действие в областта на суровините през периода 2011—2013 г. в рамките на съвместната стратегия и ангажира всички заинтересовани страни в този процес. На нея бяха формулирани препоръки и за трите области на сътрудничество.

В своята ИС Комисията се ангажира заедно с африканските държави да продължи да оценява осъществимостта на по-нататъшното сътрудничество в областта на геоложките проучвания между двата континента и да насърчава сътрудничеството в тази област в многостранни форуми като програмата за геонауки на ЮНЕСКО. В изпълнение на препоръката на конференцията за засилване на сътрудничеството между африканските и европейските геоложки проучвания през 2013 г. е предвидено да започне проучване за определяне на обхвата на дейностите. Целта е да бъдат определени съвместни проекти за повишаване на познанията за африканските залежи, да бъде създадена мрежа за предоставяне на обучения във връзка с африканските проучвания, както и за обмен и цифровизация на данните. Европейските геоложки проучвания имат изключително важна роля в този процес.

Европейската инвестиционна банка активно присъства в сектора на минното дело чрез Инструмента за инвестиции за страните от АКТБ. Поради тенденции от последните години към спад в минния цикъл по отношение на някои полезни изкопаеми и натиска от НПО банката подбира по-взискателно проектите, които ще финансира, като внимателно преценява достойнствата на всеки един от тях, като отделя дължимото внимание на екологичните и социалните аспекти⁸.

6.2. Насърчаване на финансовата прозрачност

В съобщението си от 2011 г. Комисията пое ангажимент „да насърчава добивната промишленост да оповестява повече финансова информация, включително и чрез възможното приемане на изисквания за отчетност по държави“⁹. На 25 октомври 2011 г. Комисията прие законодателно предложение, с което се изисква оповестяването на плащанията към правителства (напр. корпоративни подоходни данъци, отчисления, такси, права за производство, бонуси и други материални облаги) по държави и по проекти от регистрирани на борсите дружества и от големи нерегистрирани дружества, осъществяващи дейност в секторите на добивната промишленост (нефт, газ и минно дело) и дърводобива в първични горски сектори. След обсъжданията в Парламента и Съвета и редица тристранни срещи между тях и Комисията вече е постигнато политическо споразумение за приемането на съответното законодателство.

Комисията предложи също така в съобщението си от 2010 г. относно данъците и развитието и в съобщението си от 2011 г. да бъде засилена европейската финансова и политическа подкрепа за инициативата за прозрачност в добивната промишленост (ИПДП) и да бъдат подпомогнати развиващите се държави да я прилагат.

ИПДП е глобален стандарт, който насърчава прозрачността на приходите в богатите на ресурси държави, като в съответствие с него от дружествата се изисква да публикуват

⁸ Съгласно първия финансов протокол към Споразумението от Котону (2003—2008 г.) за сектора на минното дело бяха отпуснати 566 млн. евро, което представляваше 15 % от първоначалната обезпеченост на Инструмента за инвестиции за страните от АКТБ и собствените ресурси на ЕИБ.

⁹ През юли 2010 г. САЩ приеха изискване за оповестяване (член 1504 от американския Закон Дод—Франк, според който всички добивни дружества (например на нефт, природен газ или полезни изкопаеми), които са регистрирани на фондовите борси в САЩ, са длъжни да публикуват информация за плащанията си към правителства (напр. отчисления, такси, права за производство, бонуси и други материални облаги) по държави и по проекти. С оглед на прилагането на този законодателен акт на 22 август 2012 г. Комисията по ценни книжа и фондови борси на САЩ (SEC) прие окончателен правилник за прилагане.

плащанията си към правителствата, а от правителствата да публикуват действително получените приходи от дружества, като така се повишава прозрачността и се цели намаляване на избягването на данъци и корупцията в добивната дейност. Това е от особена важност, тъй като често голяма част от бюджета на развиващите се държави се финансира от тези дейности, а потенциалът за приходи в бъдеще продължава да е голям във времена на все по-осезаем недостиг в световен план.

ИПДП обединява заинтересовани страни от правителството, гражданското общество, дружества и инвеститори, занимаващи се с нефт, газ и минно дело, в национална многостранна група на заинтересованите страни. Тази уникална организация е отличен пример за постигане на по-добро управление¹⁰.

ЕС подкрепя ИПДП както политически, така и финансово. Комисията е член на управителния съвет на ИПДП и насърчава богатите на природни ресурси държави да се присъединят към инициативата. Що се отнася до финансовия аспект, в рамките на ИПДП ЕС е финансирал пряко няколко дейности за изграждане на капацитет, като срещите на националните координатори на ИПДП на всеки шест месеца, които дават възможност за партньорски проверки и изграждане на капацитета на националните координатори. Освен това ЕС дава своя принос за администрирания от Световната банка доверителен фонд на ИПДП, в който участват множество донори и който изпълнява две важни задачи: i) подпомага държавите в процеса на присъединяване към ИПДП или при поддържането на статута им на държави, отговарящи на неговите изисквания; ii) помага на организациите на гражданското общество да допринасят по-ефективно към усилията за постигане на прозрачност и ефективно използване на информацията, получена от оповестяването на данъчните плащания.

6.3. Насърчаване на прозрачността по веригата на снабдяването

В съобщението си от 2011 г. Комисията отчита, че много от суровините, внасяни в ЕС, са произведени в малко на брой държави, в някои от които политическата и икономическата стабилност не са на високо равнище¹¹.

Отново в съобщението си от 2011 г. Комисията предложи също така „да проучи начините за подобряване на прозрачността на цялата верига на снабдяването и, в сътрудничество с ключови търговски партньори, да се бори със ситуации, в които

¹⁰ Предвид своя фокус върху прозрачността на плащанията (корпоративни данъци, отчисления и т.н.) от мултинационалните дружества към техните държави домакини ИПДП има голям принос за насърчаването на дневния ред на развитието. Тя подготвя почвата парламентите и гражданското общество в богатите на природни ресурси държави да търсят информация, да разбират и да преценяват дали собствените им държави получават дължимите им плащания.

Понастоящем целта на ИПДП е да бъдат затегнати изискванията за отчетност с оглед на по-нататъшното подобряване на управлението в държавите кандидатки и в отговарящите на изискванията на ИПДП държави. Наред с други области това ще включва описание на това как се разпределят приходите от добивната промишленост (в рамките на бюджета и извън него), оповестяване на преводите на поднационално равнище, прозрачност на договорите (обществена достъпност) и въвеждането на отчетност по проекти.

Посредством тези промени в изискванията ИПДП засилва своята роля на важен инструмент за постигане на целите на политиката за развитие на ЕС чрез насърчаване на прозрачността, вътрешната отчетност, а оттам и подобряване на публичното и корпоративното управление в богатите на ресурси развиващи се държави.

¹¹ За една от тези държави с повишен риск — Демократична република Конго — ОИСР счита, че търговията с определени полезни изкопаеми, по-специално с тантал, волфрам, калай и злато, може да влоши регионалния конфликт в определени източни региони на Конго.

приходите от добивната промишленост се използват за финансиране на войни и вътрешни конфликти“.

Комисията взема активно участие в международните усилия за решаване на въпроса с полезните изкопаеми от зони на конфликт и горещо подкрепя Насоките на ОИСР за комплексна проверка на отговорните вериги за снабдяване с полезни изкопаеми от засегнати от конфликти и високорискови зони. Комисията участва също така в срещите на групата от експерти от ICGLR (Международна конференция за региона на Големите езера)—ОИСР—ООН относно комплексната оценка за отговорно обезпечаване на веригите на снабдяване с калай, волфрам и тантал и веригите на снабдяване със злато и насърчава също така промишлеността да прилага насоките.

Международната работна група по незаконната експлоатация и търговията с природни ресурси в региона на Големите езера заработи отново през май 2012 г. Работната група осигурява платформа за дискусии за международната общност и за Секретариата на ОИСР.

Що се отнася до проследимостта на минералите, Комисията проучва начините за подобряване на прозрачността в цялата верига на снабдяването, включително аспекти на комплексната проверка, като по този начин надгражда опита на добре установения Кимбърлийски процес, ИПДП, Плана за действие във връзка с прилагането на законодателството в областта на горите, управлението и търговията с изделия от дървен материал (FLEGT) и Регламента за дървения материал. Комисията проучва също така начини за предоставяне на политическа и финансова подкрепа на Международната конференция за региона на Големите езера с оглед на Регионалната инициатива срещу незаконната експлоатация на природни ресурси, което включва създаването на механизъм, целящ сертифицирането на полезни изкопаеми, добивани в региона, но несвързани с конфликти. Този процес е част от по-широка и комплексна реакция, допринасяща за прекъсване на връзката между финансирането на въоръжени групировки и експлоатацията на природни ресурси в региона на Големите езера, което включва така също подкрепа от страна на ЕС за използването на Насоките на ОИСР за комплексна проверка на управлението на отговорните вериги на снабдяване. През декември 2012 г. се проведе проучвателен семинар за разглеждане на въпроса с комплексната проверка и за проучване на възможни действия от страна на ЕС. Освен това през март 2013 г. Комисията започна публична консултация със заинтересованите страни, за да получи мненията им относно потенциална инициатива на ЕС за отговорно снабдяване с полезни изкопаеми, произхождащи от засегнати от конфликти и високорискови зони, напр. зони на военен конфликт, следвоенни зони и зони, подложени на опасност от политическа нестабилност и граждански безредици. Комисията ще използва резултатите от публичната консултация, за да реши дали да допълни и/или да подкрепи по един разумен и ефективен начин текущите инициативи за комплексна проверка на отговорното обезпечаване на материали. Във всяко едно действие на ЕС в тази област трябва да се взема предвид тежестта на административните разходи за промишлеността, за да се избегне изтегляне на дейността от тези държави.

7. БЛАГОПРИЯТСТВАНЕ НА УСТОЙЧИВОТО СНАБДЯВАНЕ В РАМКИТЕ НА ЕС (ВТОРИ СТЬЛБ)

7.1. Улесняване на обмена на добри практики

Комисията способства за обмена на добри практики, тъй като много от областите, свързани с добивната промишленост, попадат в сферата на компетентност на държавите членки.

В съобщението си от 2011 г. Комисията отчете, че следните практики са особено важни за насърчаване на инвестициите в добивната промишленост:

- определяне на национална политика по отношение на залежите от полезни изкопаеми, за да се гарантира, че те се използват по икономически жизнеспособен начин, хармонизиран с други национални политики, основан на принципите на устойчивото развитие, и съдържащ ангажимент за осигуряване на подходяща правна и информационна рамка,
- изготвяне на политика за планиране на земеползването по отношение на залежите от полезни изкопаеми, която съдържа цифрова база от геоложки данни, прозрачна методология за откриване на залежи на полезни изкопаеми, дългосрочни прогнози за регионалното и местното търсене и откриване и опазване на полезните изкопаеми (като се вземат предвид и други видове земеползване), включително тяхната защита от въздействието на природните бедствия,
- въвеждане на процедура за издаване на разрешителни за проучване и добив на полезни изкопаеми, която да е ясна, разбираема, да придава сигурност и да допринася за оптимизирането на административния процес (например въвеждането на срокове, на паралелни молби за разрешителни и на обслужване на едно гише, когато системите на държавите членки позволяват това).

От началото на инициативата на Комисията за суровините през 2008 г. все повече държави членки (като Франция, Германия, Финландия, Гърция, Нидерландия, а наскоро и Португалия) разработиха национални стратегии, които могат да се считат за допълнение към стратегията на ЕС за суровините.

През 2010 г. Комисията излезе с указания относно осъществяването на добив и защитата на чувствителните екосистеми, като публикува Насоки относно неенергийната добивна промишленост (НЕДП) и Натура 2000¹². Що се отнася до наблюдението на напредъка по изпълнението на Насоките относно НЕДП и Натура 2000, в предложения набор от показатели бяха включени подходящи такива.

През 2009 г. беше сформирана работна група за обмен на най-добри практики в планирането на земеползването, разрешенията и споделянето на геоложки познания, за да се даде стимул за подобряване на настоящата рамка във връзка с дейностите в добивната промишленост. През юни 2010 г. работната група изготви доклад относно обмена на добри практики в политиката за полезните изкопаеми, планирането на земеползването, разрешенията и работата в мрежа по геоложки въпроси.

Комисията предложи „да оцени с държавите членки, при пълно спазване на принципа на субсидиарност, възможността за създаване на механизъм за наблюдение на

¹² Насоки на ЕК за започването на нови неенергийни добивни дейности в съответствие с изискванията по Натура 2000, Европейска комисия, юли 2010 г.

действията на държавите членки в горепосочената област, а именно чрез разработването на показатели“.

Предложените от Комисията показатели обхващат следните области:

- показатели за националната политика по отношение на полезните изкопаеми (показатели за нормативната уредба и показатели за информационната рамка),
- показатели за планирането на земеползването,
- показатели за разрешителните и разрешенията, включително за прилагането на Насоките относно НЕДП и Натура 2000.

Показателите ще дадат възможност на Комисията и на държавите членки да преценяват настоящото положение и да определят областите, в които би било целесъобразно да се помисли за подобрения на доброволен принцип. Въз основа на получените от държавите членки отзиви за предложените показатели Комисията ще предложи набор от показатели, които да бъдат следени редовно. На държавите членки бяха изпратени въпросници с показателите и предварителните резултати от отговорите бяха обсъдени на срещата на ГДС (групата за доставки на суровини) през ноември 2012 г. Отговори представиха по-голямата част от държавите членки, както и други държави и региони, и промишлеността. Понастоящем се извършва задълбочен анализ и оценка. Резултатите ще бъдат представени в средата на 2013 г. и ще бъдат включени в ЕПИ.

7.2. Развиване на базата от знания на ЕС

Комисията предложи така също да оцени с държавите членки възможностите за повишаване на полезните взаимодействия между националните геоложки проучвания, което би позволило постигането на икономии от мащаба, намаляване на разходите и повишаване на потенциала за участие в съвместни проекти (напр. хармонизирана база данни за полезните изкопаеми, европейски указател на суровините). В средносрочен план всяко полезно взаимодействие между държавите — членки на ЕС, както и бъдещите възможности в рамките на програма „Коперник“ следва да допринесат за подобряване по координиран начин на базата знания относно европейските суровини, по-специално като се имат предвид официалната пътна карта и напредъкът в прилагането на европейската инфраструктура за пространствени данни (определена в Директива 2007/2/ЕО — INSPIRE).

В изпълнение на своя ангажимент „да продължава да се развива базата от знания, необходими за въвеждането на ефективна стратегия за суровините“ Комисията започна няколко проучвания и научноизследователски проекти.

7.2.1. Наличие на данни за ресурси и резерви

Тъй като данните за минералните ресурси са включени в обхвата на данните по Директивата за INSPIRE, достъпът, наличието, както и съпоставимостта на данните/информацията, свързани с минералните залежи, ресурси и права в държавите — членки на ЕС, следва да бъдат подобрени до 2020 г.

Междувременно поради липсата на данни за ресурсите и резервите от първични суровини в базите на Евростат и необходимостта тези данни да се събират направо от националните служби за геоложки проучвания на държавите членки Комисията започна проучване във връзка със структурирана статистическа информация относно качеството и количеството на залежите на суровини в ЕС. Проучването ще установи пропуските и стъпките, които трябва да бъдат предприети за постигането на договореност между националните органи с цел получаване на оперативно съвместими, съгласувани и последователни данни. Ще се търси полезно взаимодействие между

результатите от проучването и ползите от съответните части на INSPIRE с цел наличието на информация за основните суровини да бъде по-добре обезпечено за лицата, които изработват политиките на равнище държава членка и ЕС, и за повишаване на конкурентоспособността на добивната промишленост в ЕС. Проучването ще предостави също така данни, които ще бъдат публикувани в рамките на управлението от Евростат център за данни относно националните ресурси.

7.2.2. Иновативни технологии и възможни пилотни съоръжения

В средносрочните (2014—2020 г.) цели на съобщението за ЕИП е предвидено да бъдат създадени до 10 иновативни пилотни съоръжения за добив и преработка на суровини и за проектиране и рециклиране на продукти. С проучването „Суровини: проучване на иновативни технологии и възможни пилотни съоръжения“ (RAMINTECH) ще бъде очертан потенциалът за съответни пилотни проекти в ЕС, които биха могли значително да повишат устойчивостта и снабдяването със суровини по цялата верига за създаване на стойност, и ще бъдат анализирани пропуските, по отношение на които ЕС трябва да повиши нивото на компетентност.

„Дългият“ списък ще бъде съставен чрез интензивно издирване на предложения сред заинтересованите страни от различни области по време на т.нар. фаза на събиране. Проектът ще гарантира отчитането на потенциала за развитие в основната научноизследователска дейност, като той ще достигне ниво на предварителна осъществимост най-вероятно до 2015 г. Ще бъде представена прогноза за решения на бъдещето (времеви хоризонт 2030 г.).

В рамките на проекта ще бъде разработен набор от критерии, показатели и методики, които да дадат възможност за матричен анализ на дългия списък с предложени пилотни съоръжения и които да гарантират справедлива и прозрачна процедура на подбор. Тези критерии включват методи за оценяване на въздействието на пилотните действия върху достъпа, приемането, устойчивостта и безопасността и служат за основа на (уеб-базиран) въпросник, който е раздаден на заинтересованите страни, за да могат да предложат иновативни технологии и пилотни съоръжения.

Ще бъдат предоставени задълбочени анализи на (приблизително) 10 избрани пилотни области/типове с илюстративни примери. Анализите ще включват най-малко три технологии за всяка ключова област, определени за по-нататъшни подробни анализи като изучаване на конкретни случаи (анализ на необходимите стъпки за търговската реализация на резултатите от избрано пилотно съоръжение и ползите за обществото (включително ползите за МСП).

7.2.3. Европейска мрежа за компетентност в областта на редкоземните елементи

Редкоземните елементи (РЗЕ) са жизненоважни за икономиката на ЕС и са от особено голямо значение за разработването и производството на модерни високотехнологични и екологосъобразни стоки, като електрически автомобили, фотоволтаични модули или енергоспестяващи електрически крушки. Тъй като търсенето в световен мащаб се увеличава, а е трудно редкоземните елементи да бъдат заместени или рециклирани, Европа е изправена пред множество предизвикателства при гарантирането на сигурност на снабдяването си. За целите на официалната статистика от 2013 г. посредством нови специални статистически кодове в митническата тарифа се събират данни за вноса на суровините от изключителна важност за вятърната енергия (магнитите в турбините) — неодим и диспрозий.

По искане на Европейския парламент Комисията публикува обявления за набиране на професионалисти за сформирането на Европейска мрежа за компетентност в областта

на редкоземните елементи (ERECON) — мрежа, която следва да събере експерти от европейски университети, научноизследователски институти, лица, отговорни за изработването на политиките, мозъчни тръстове, промишлеността и експерти извън ЕС, за да се даде тласък на обмена на добри практики във връзка с РЗЕ, да се подобри разбирането за специалните свойства на РЗЕ, да бъдат формулирани препоръки за научни изследвания и да бъдат насърчени устойчивият добив и възможностите за рециклиране и заместване на РЗЕ.

Поради това основната цел на ERECON е да предостави рамка, която да даде възможност на участниците ефективно да предоставят своите знания и опит в дискусиите относно редкоземните елементи в горепосочените области. ERECON следва да се стреми да гарантира задълбочено разбиране за рециклирането и заместването на редкоземните материали, но също така да обхваща аспекти, свързани с тяхната верига за създаване на стойност, включително проучването, добива, преработката и рафинирането, които са от значение за устойчивото снабдяване на ЕС.

Очаква се проектът ERECON да улесни откритото и широко обсъждане сред експертите, като бъдат изградени подходящи организационни структури и възможности за срещи, да създаде мрежа за върхови научни постижения, полезни взаимодействия и интердисциплинарен обмен, за да бъдат подобрени знанията за най-ефективното използване на редкоземните елементи, както и за техния добив и преработка.

Комисията ще стартира мрежата за върхови научни постижения и интердисциплинарния алианс ERECON през първата половина на 2013 г. Мрежата ще функционира около две години, като през това време четири експертни работни групи ще се срещат на различни работни срещи, за да обсъждат добива на РЗЕ, РЗЕ като ключови фактори за някои процеси и РЗЕ в ключовите приложения.

7.2.4. Научноизследователски проекти

Седмата рамкова програма на ЕС подпомага научноизследователската и развойна дейност в областта на суровините с почти 200 млн. евро както по линия на програмата за промишлени технологии и околна среда, така и по програмата за социалноикономически и хуманитарни науки. Понастоящем вече се осъществяват проекти на стойност над 60 млн. евро.

Научноизследователският проект ProMine допринесе за подобряването на базата от геоложки познания и предостави допълнителна информация относно възможностите на Европа за добив на първични суровини.

Научноизследователският проект EuroGeoSource предоставя хармонизирани масиви от пространствени геоложки и географски данни, като изцяло използва (изпитва) проекта на правнообвързващите спецификации по INSPIRE за данни относно минералните и енергийните ресурси, както и уеббазираната разпределена инфраструктура на INSPIRE.

И двете инициативи предоставят важна информация за вземането на дългосрочни решения по отношение на планирането на земеползването и стратегическото планиране — като например инвестициите в областта на минното дело и усилията, необходими за приключване на процеса на издаване на разрешения — и зависят от качеството и наличието на данни.

Проектите ProMine и I2MINE са в областта на минното дело, добива и обработката на суровини. Проектът EURARE се отнася до проучването и експлоатацията на редкоземни елементи, а понастоящем се водят преговори за група от проекти, свързани

с рециклирането на редкоземни елементи за високотехнологични отпадни потоци (проектите RECLAIM, REMANENCE, RECYVAL NANO).

Основният акцент в проектите, свързани с полезните изкопаеми, е поставен върху намаляването на употребата и заместването на редкоземните елементи (DRREAM, ROMEO, NANOPYME, и REFREPERMAG) и металите от групата на платината (FREECATS и NEXT-GEN-CAT).

През 2013 г. ще заработят следните проекти: „Добив и преработка на полезни изкопаеми в екстремни условия (дълбоководни/арктически региони)“ и „Европейска информационна мрежа за снабдяването със суровини“. Понастоящем се водят преговори по три научноизследователски проекта за заместването на материали от изключителна важност, включващи координирани действия с японски екипи.

Комисията извършва специализирани проучвания в подкрепа на разработването на стратегията на ЕС за суровините чрез работната програма на своя Съвместен изследователски център (JRC), съсредоточени по-специално върху въпроси, свързани със сигурността на снабдяването във веригата на снабдяване с продукти и възможностите за управление след излизане от употреба, включително чрез екопроектиране, а през 2012 г. — семинар, посветен на методическите аспекти на оценката на устойчивостта на веригата на снабдяването.¹³ Освен това през 2011 г. беше публикуван доклад,¹⁴ в който беше направена оценка на нуждата от суровини в енергийния сектор с оглед на изпълнението на Европейския стратегически план за енергийните технологии. В този доклад са посочени металните елементи от изключителна важност, прекъсването на чието снабдяване би могло да ограничи експлоатацията на възобновяемите енергийни източници. През лятото на 2013 г. JRC ще публикува последващо проучване с по-широк обхват.

Комисията подкрепя също така взаимодействието между заинтересованите страни в рамките на пет европейски технологични платформи: Устойчиви минерални ресурси (ETP-SMR), Manufuture (Производство), EuMaT (Авангардни материали), SusChem (Устойчива химия) и Промишленост в областта на горското стопанство (FTP) и Строителство (ECTP).

Мрежата ERA-MIN относно суровините функционира от ноември 2011 г., като цели да повиши ангажираността на органите на държавите членки и също така на националните заинтересовани страни. На 1 ноември 2012 г. беше даден старта на CRM_Innonet (координационна дейност, финансирана по 7-та РП). Мрежата е динамична, отворена инициатива за работа в мрежа, целяща да се улесни диалогът и обменът на идеи и да се насърчат полезните взаимодействия в областта на заместването на материали от изключителна важност.

7.3. Насърчаване на научните изследвания и уменията

Като отчита основната роля на научните изследвания и уменията за посрещане на предизвикателствата, пред които се изправя Европа във връзка със суровините, Комисията се ангажира да „продължи да подкрепя създаването на секторни съвети по уменията на равнище ЕС, когато дадена инициатива идва от заинтересовани страни, като социалните партньори или съответните органи за наблюдение, и да насърчава научноизследователската и развойната дейност в суровинната верига за създаване на стойност, включително добива, преработката и заменяемостта“.

¹³ <http://lct.jrc.ec.europa.eu/assessment/ResourceSecurity-SecuritySupply>.

¹⁴ http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm?id=1410&obj_id=14150&dt_code=NWS&lang=en?.

В контекста на „Хоризонт 2020 г.“ се очаква суровините да бъдат отразени като предизвикателство пред обществото и да се отпусне специално предназначен бюджет.

В рамките на Европейския институт за иновации и технологии (EIT) Комисията включи суровините в бъдещата стратегическа иновационна програма на EIT за периода 2014—2020 г. и като тема на една от бъдещите общности на знание и иновации (ОЗИ), която предстои да започне работа през 2014 г.

Сътрудничеството с основните икономики, които придвижват технологиите напред, се подкрепя по линия на партньорството за иновационни действия със САЩ на ТЕС. Освен това бяха проведени два тристранни семинара с участието на ЕС, САЩ и Япония: един във Вашингтон през октомври 2011 г. и един в Токио през март 2012 г., целящи разглеждането на възможностите за общи подходи в научните изследвания в областта на суровините, със специален акцент върху заместването. На 29—30 май 2013 г. в Брюксел ще се проведе третата тристранна конференция за материалите от изключителна важност с участието на ЕС, САЩ и Япония. Тя ще бъде съсредоточена върху разработването и прилагането на нови модели за ефективно управление на материалите от изключителна важност.

Съобщението за ЕПИ включва цели, свързани с научните изследвания и уменията.

8. ПОВИШАВАНЕ НА РЕСУРСНАТА ЕФЕКТИВНОСТ И НАСЪРЧАВАНЕ НА РЕЦИКЛИРАНЕТО (ТРЕТИ СЪЛЪБ)

8.1. По-добро прилагане и спазване на съществуващото законодателство на ЕС в областта на отпадъците за насърчаване на рециклирането и ефективното използване на ресурсите

В съобщението си от 2011 г. Комисията предложи:

- да преразгледа тематичната стратегия за предотвратяване и рециклиране на отпадъците с цел да разработи най-добри практики за събиране и обработка на ключовите потоци от отпадъци, по-специално тези, които съдържат суровини с отрицателно въздействие върху околната среда. Когато е необходимо, ще бъде подоброено наличието на статистически данни за рециклирането,
- да подкрепя научните изследвания и пилотните дейности в областта на ресурсната ефективност и икономическите стимули за рециклиране или системите за възстановяване на средства,
- да извърши последваща оценка на правото на ЕС, свързано с отпадъците, включително оценка на областите, в които законодателството, приложимо към различните потоци от отпадъци, може да бъде уеднаквено с цел подобряване на съгласуваността. Оценката ще обхване ефективността на възпиращите механизми и санкциите за нарушения на правилата на ЕС, свързани с отпадъците,
- да преразгледа плана за действие относно устойчивото потребление и производството, с цел определяне на допълнителни инициативи, необходими в тази област,
- да анализира възможността за разработване на инструменти за екопроектиране, които: i) да благоприятстват по-ефективното използване на суровини, ii) да осигуряват „рециклируемост“ и трайност на продуктите и iii) да насърчават

използването на вторични суровини в производството на продукти, особено в контекста на директивата за екопроектирането¹⁵, както и

- да разработи нови инициативи за подобряване на конкурентоспособността на рециклиращата промишленост на ЕС най-вече чрез въвеждане на нови пазарни инструменти, благоприятстващи използването на вторични суровини.

В новата интегрирана индустриална политика¹⁶ Комисията включи така също въпроси, свързани с устойчивостта, включително отпадъците.

През 2012 г. Комисията започна „проверка за годност“ на пет директиви относно потоците от отпадъци и целите за управление на отпадъците.

Понастоящем се преразглежда Методологията за изготвяне на регламентите за екопроектиране на продукти, свързани с енергопотреблението (MEErP), за да бъдат засилени аспектите, свързани с ресурсната ефективност. Директивата относно екопроектирането дава възможност за определяне на продуктови изисквания за онези въздействия върху околната среда, които са сметени за важни. С цел да подпомогне този анализ JRC наскоро разработи и приложи методи с множество критерии за оценка на ресурсната ефективност, съсредоточени върху възможностите за повторна употреба, рециклиране, възстановяване, върху рециклираното съдържание, използването на приоритетни ресурси и трайността.¹⁷

8.2. Засилване на спазването на Регламента за превоз на отпадъци

Проблемът с изхвърлянето на отпадни продукти в околната среда е налице също така при незаконния превоз на отпадъци за трети държави. По време на координираната кампания за инспекции през периода 2008—2011 г., включваща 22 европейски държави, Мрежата на Европейския съюз за прилагане и спазване на правото в областта на околната среда (IMPEL) установи, че 19 % от проверените превози са били в нарушение на Регламента на ЕС за превоз на отпадъци. От тях 37 % са били незаконни¹⁸. Инспекциите бяха извършвани целево, така че този брой не е непременно представителен за всички превози.

С цел да бъдат отстранени тези недостатъци в изпълнението и спазването на Регламента за превоз на отпадъци в съобщението си от 2011 г. Комисията предложи:

- да осигури точни и работещи стандарти за инспекция на отпадъците в целия ЕС. Това ще даде възможност за полагане на допълнителни усилия с цел

¹⁵ Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продукти, свързани с енергопотреблението.

¹⁶ Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „По-силна европейска промишленост за растеж и възстановяване на икономиката — актуализация на Съобщението относно промишлената политика“, COM(2012) 582 final.

¹⁷ *Refined methods and Guidance documents for the calculation of indices concerning Reusability/Recyclability/Recoverability, Recycled content, Use of Priority Resources, Use of Hazardous substances, Durability* (Подобренни методи и насоки за изчисляване на индекси относно възможностите за повторна употреба/рециклиране/възстановяване, относно рециклираното съдържание, използването на приоритетни ресурси, използването на опасни вещества, трайността), Ardente F., Mathieux, F. Европейска комисия, Съвместен изследователски център, Институт по околната среда и устойчивостта, 2012 г. (<http://lct.jrc.ec.europa.eu/pdf-directory/Report%203%20-%20Refined%20methods%20and%20guidance%20documents-final.pdf>).

¹⁸ Доклад на ЕИП „Движение на отпадъците през вътрешните и външните граници на ЕС“, № 7/2012.

улесняване на контрола, извършван от митническите органи върху превозите на отпадъци,

- да обмисли използването на 7-та РП за финансиране на изследвания за подобряване на технологиите за откриване, установяване, проследяване и локализиране на незаконните превози,
- да проучи възможността към износа на потоци от отпадъци да се прилага световна схема за сертифициране на съоръженията за рециклиране, въз основа на екологични критерии за управление,
- посредством мрежата IMPEL и съвместно с държавите членки да оцени възможността за създаване на равнище ЕС на официален механизъм за спазване на достиженията на правото на ЕС.

В тази връзка през 2011 г. Комисията се консултира със заинтересованите страни и обществеността относно възможните законодателни критерии и изисквания на ЕС за проверки по превозите на отпадъци. Понастоящем Комисията оценява въздействията на евентуалните бъдещи законодателни и незаконодателни мерки за спиране на незаконните превози на отпадъци.

С цел да се оцени дали е осъществимо да се приложи глобална схема за сертифициране Комисията започна проучване, което наскоро беше приключено. Износът на отпадъци попада в приложното поле на Регламента за превоз на отпадъци, в който са определени задълженията и мерките за спазване, които държавите членки и износителите на отпадъци трябва да предприемат, така че износът, транспортирането и третирането на отпадъци да бъдат извършвани по екологосъобразен начин. Понастоящем обаче няма механизъм, чрез който органите и/или износителите да могат да докажат, че изнасяните за оползотворяване отпадъци ще се третират в съответствие с Регламента за превоз на отпадъци. Поради това целта на това проучване беше да предостави подробно описание на съществуващите в ЕС, трети държави и в световен план стандарти, които се прилагат за заводите за рециклиране на отпадъци и/или други подобни заводи, да се прецени какви мерки ще са необходими, за да се гарантира, че изнасяните отпадъци от ЕС към трети държави ще бъдат третирани по екологосъобразен начин и да се предложат няколко варианта за доказване и проверка на съответствието с екологосъобразното управление на отпадъците, като се очертаят предимствата и недостатъците за всички заинтересовани страни и органи, които са засегнати пряко или непряко.

Сега Комисията ще направи преценка на най-добрите възможности за действие в бъдеще в тясно сътрудничество със съответните заинтересовани страни.

Една от петте области за потенциално сътрудничество в контекста на международното сътрудничество със САЩ по линия на ТЕС беше сътрудничеството в областта на превоза и рециклирането на отпадъци. През месец октомври 2012 г. във Вашингтон беше проведен семинар по TABD (Трансатлантическия бизнес диалог)/ТЕС — „Най-добри практики в управлението и стопанисването на използвани електронни изделия“.

Комисията планира да организира семинар под надслов „Най-добри практики за спиране на незаконните превози на отпадъци — ролеви модел между три важни пристанища (Антверпен, Ротердам, Хамбург)“.

По линия на Седмата рамкова програма беше предоставено финансиране за научни изследвания с цел подпомагане усъвършенстването на технологиите за откриване, идентифициране, проследяване и локализиране на незаконни превози; то беше

използвано за възлагането на проучване, което ще включва както технически, така и нетехнически научни изследвания за откриване и локализиране на незаконни превози.

9. ГОДИШНА ТЕМАТИЧНА ПРОЯВА И КООРДИНАЦИЯ

Комисията се ангажира да провежда редовни публични дискусии под формата на годишна тематична проява, чрез която да се повишава осведомеността за бъдещите предизвикателства и да се прави равностметка за постигнатия напредък¹⁹.

През 2011 г. годишната тематична проява беше посветена на аспектите на инициативата за суровините, свързани с политиката за развитие. Конференцията на високо равнище Африка—ЕС за суровините се проведе на 26 януари 2012 г.

През 2013 г. годишната тематична проява ще бъде посветена на европейското партньорство за иновации.

¹⁹ Комисията сформира работна група по суровините с участници от различните ѝ служби с цел насочване на по-нататъшното изпълнение на стратегията на ЕС за суровините. Сформирането на групата е също така в отговор на призива на Европейския парламент в неговата резолюция от 13 октомври 2011 г. Първата среща на групата се проведе на 26 април 2012 г.